

Dosarul nr. 2ra-372/23
2-19197581-01-2ra-06032023

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud. A. Costiuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton)

Î N C H E I E R E

30 august 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Viorica Puica
Aliona Donos
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de Irina Putină, reprezentată de avocatul Anton Secieru,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Putină împotriva Instituției Medico-Sanitară Publică Centrul de Sănătate Căușeni cu privire la încasarea compensației pentru concediile de odihnă anuale nefolosite, a salariului neachitat și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse cererile de apel declarate de Irina Putină și Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul de Sănătate Căușeni, și menținută hotărârea din 20 august 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 12 decembrie 2019, Irina Putină a depus cerere de chemare în judecată împotriva IMSP CMF Căușeni cu privire la încasarea compensației pentru concediile de odihnă anuale nefolosite, a salariului neachitat și repararea prejudiciului moral (f. d. 4-7 vol. I).

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta Irina Putină a indicat că din 01 aprilie 2006 a fost angajată în filiala farmaceutică Sălcuța în calitate de farmacistă.

Potrivit fișei postului, farmacistul se conduce de legislația în vigoare, de regulamentul în vigoare, documentația tehnico-normativă la medicamente și produse para farmaceutice, ordinele, actele normative aprobate de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, regulamentul de ordine interioară a unității farmaceutice. Totodată, farmacistul se bucură de alte drepturi legale și obligații.

La 03 august 2009, prin contractul individual de muncă nr. 73, a fost angajată la IMSP Centrul Medicilor de Familie Căușeni, în calitate de farmacistă, potrivit pct. 4 lit. a), pe o perioadă nedeterminată.

Conform pct. 15 din contract, concediul anual de odihnă a fost stabilit pe un termen de 35 de zile calendaristice.

Ulterior, la 01 august 2014, nefiind reziliat contractul din 03 august 2009, a fost încheiat un nou contract individual de muncă nr. 179, cu același angajator, prin care dânsa a fost angajată în calitate de realizator medicamente. La fel, conform pct. 15 din contract, concediul anual de odihnă este de 35 de zile calendaristice.

A comunicat că, în fiecare an, se adresa către conducerea IMSP Centrul Medicilor de Familie Căușeni, pentru a-i fi acordat concediul anual și compensația corespunzătoare, dar primea răspuns negativ, invocându-se că concediul anual nu se achită, acest fapt repetându-se 14 ani. Deși, în procesul activității sale au fost îndeplinite corespunzător atribuțiile de serviciu în strictă conformitate cu prevederile contractului individual de muncă, IMSP Centrul Medicilor de Familie Căușeni nu a achitat compensația prevăzută de legislația în vigoare.

În acest sens, dânsa s-a adresat de mai multe ori cu plângeri la IMSP CMF Căușeni, care însă nu s-au soldat cu succes.

A relatat că prin ordinul nr. 44 din 17 septembrie 2019 cu privire la concedierea salariatului, în baza art. 86 alin. (1) lit. y) din Codul muncii, a fost concediată din funcția de realizator al secției asistenței cu medicamente din farmacia Căinari filiala Sălcuța.

În drept, reclamanta și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 112, 119, 327, 330, 348, 349, 355 din Codul muncii, art. 166, 167 din Codul de procedură civilă.

Reclamanta a solicitat încasarea din contul IMSP Centrul Medicilor de Familie Căușeni a prejudiciului în formă de compensație pentru concediile anuale de odihnă nefolosite pe perioada de activitate 01 aprilie 2006 – 17 septembrie 2019, a salariului pentru întreaga perioadă de activitate 01 ianuarie 2019 – 17 septembrie 2019, cu indexarea sumelor restante și a prejudiciului moral în mărime de 30 000 de lei.

Prin hotărârea din 20 august 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Irina Putină.

A fost încasat din contul Instituției Medico-Sanitară Publică Centrul Medicilor de Familie Căușeni în beneficiul Irinei Putină salariul pentru întreaga perioadă de activitate începând cu 01 ianuarie 2019 până la 17 septembrie 2019 cu indexarea sumelor restante.

A fost respins capătul de acțiune privind încasarea compensației pentru concediul anual neplătit, ca tardiv.

A fost încasat din contul Instituției Medico-Sanitară Publică Centrul Medicilor de Familie Căușeni în beneficiul Irinei Putină prejudiciul moral în valoare de 15 000 de lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă (f. d. 153, 167-174 vol. I).

La 07 septembrie 2021, Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul de Sănătate Căușeni a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 20 august 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, iar la 13 mai 2022, a fost depusă cererea de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea ce ține de încasarea salariului pentru întreaga perioadă de activitate începând cu 01 ianuarie 2019 până la 17 septembrie 2019, cu indexarea sumelor restante și a prejudiciului moral în valoare de 15 000 de lei, și emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată (f. d. 169, 181-183 vol. I).

La 20 septembrie 2023, Irina Putină a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 20 august 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, iar la 27 iunie 2022, a fost depusă cererea de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea ce ține de respingerea ca tardivă a pretenției cu privire la încasarea compensației pentru concediul anual neplătit, precum și în partea respingerii ca neîntemeiată a pretenției de reparare a prejudiciului moral în sumă de 15 000 de lei, cu emiterea unei noi hotărâri prin care pretențiile respinse să fie admise integral (f. d. 175, 194-199 vol. I).

Prin decizia din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel declarate de Irina Putină și Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul de Sănătate Căușeni, și menținută hotărârea din 20 august 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central (f. d. 240, 241-248 vol. I).

În consolidarea soluției adoptate, având în vedere prevederile art. 114 alin. (1) lit. a) și 117 alin. (1) din Codul muncii, prima instanță și instanța de apel au reținut că prin ordinul din 17 septembrie 2019, IMSP Centru de Sănătate Căușeni, odată cu desfacerea contractului individual de muncă încheiat cu Irina Putină, a fost achitată indemnizația pentru concediul anual nefolosit pentru ultimii 3 ani.

Prima instanță și instanța de apel au constatat că Irina Putină nu a prezentat careva probe admisibile și pertinente care ar confirma faptul că din anul 2006 până în anul 2016, ar fi cerut în scris acordarea concediului anual, iar angajatorul ar fi refuzat acordarea acestuia.

Potrivit art. 355 alin. (1) lit. b) din Codul muncii, cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv al salariatului, în situația în care obiectul litigiului constă în plata unor drepturi salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului.

Instanțele de judecată au ajuns la concluzia de a respinge capătul de acțiune cu privire la încasarea prejudiciului în formă de compensație pentru concediile anuale de odihnă nefolosite în perioada anilor 2006-2016, ca tardiv.

Reieșind din prevederile art. 2037 din Codul civil, prima instanță și instanța de apel au apreciat ca fiind rezonabilă suma de 15 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, luând în considerare caracterul și gravitatea suferințelor psihice. Or, daunele morale sunt menite să furnizeze o compensație financiară echitabilă și care nu poate constata o îmbogățire fără justă cauză.

Prima instanță și instanța de apel au considerat întemeiată cerința cu privire la încasarea din contul pârâtei a salariului pentru perioada de activitate 01 ianuarie

2019 – 17 septembrie 2019 cu indexarea sumelor restante, stabilind că salariul de funcție lunar în mărime de 3 960 de lei a fost achitat necorespunzător.

La 15 februarie 2023, Irina Putină, reprezentată de avocatul Anton Secrieru a declarat recurs împotriva deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea ce ține de respingerea ca tardivă a pretenției cu privire la încasarea compensației pentru concediul anual neplătit, precum și în partea respingerii ca neîntemeiată a pretenției de repararea prejudiciului moral în sumă de 15 000 de lei, cu emiterea unei noi hotărâri prin care pretențiile cu privire la încasarea compensației pentru concediul anual neplătit și repararea prejudiciului moral în mărime de 30 000 de lei, să fie admise integral.

În motivarea recursului, recurenta a indicat că instanțele de judecată au respins pretenția privind încasarea indemnizației de concediu pentru perioada 2006-2016, invocând art. 344 alin. (4) și 355 alin. (1) din Codul muncii, care însă au fost greșit aplicate.

A menționat că în caz de încetare a contractului individual de muncă, salariatul are dreptul la compensarea tuturor concediilor de odihnă anuale nefolosite, care este unica metodă și unica situație în care concediile neutilizate pot fi compensate prin remunerare bănească.

Având în vedere prevederile art. 119 alin. (1) și 355 alin. (1) din Codul muncii, a evidențiat că termenul de 3 ani este aplicabil pentru depunerea în instanța de judecată a cererii privind soluționarea litigiului individual de muncă, dar nu și pentru plata unor drepturi salariale.

Articolul 355 alin. (1) din Codul civil oferă angajatului termenul de 3 ani de la data apariției dreptului său care constă în plata unor drepturi salariale (în speță, compensarea concediilor de odihnă anuale nefolosite), care urmează a fi calculat din data următoare emiterii ordinului de concediere – 17 septembrie 2019.

Cererea de chemare în judecată a fost depusă la 12 decembrie 2019, în interiorul termenului de prescripție de 3 ani, astfel, respingerea ca tardivă a cerinței menționate, este total ilegală.

La examinarea litigiului, instanța de fond nu a aplicat legea care urma să fie aplicată, și anume, art. 186¹ din Codul de procedură civilă.

Intimata Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul de Sănătate Căușeni nu a înaintat o cerere privind invocarea excepției de tardivitate a acțiunii, ci doar s-a limitat la invocarea tardivității prin referința înaintată, cât și la faza pledoariilor, după cum rezultă din susținerile orale anexate la materialele cauzei.

La faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, chestiunea tardivității nu a fost examinată/nici pusă în discuție, instanța expunându-se pe marginea tardivității prin hotărâre judecătorească, fapt contrar dispozițiilor legale.

Obligatoritatea de soluționare a excepției de tardivitate, la faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, reiese din coroborarea prevederilor art. 186¹ alin. (1), (2) și art. 185 alin. (1) lit. n) din Codul de procedură civilă.

Chiar și în ipoteza în care instanța ar fi avut dreptul să se expună pe marginea tardivității odată cu fondul cauzei, totuși, respingerea ca tardivă a capătului de

pretenție este neîntemeiată și ilegală, deoarece termenul de prescripție nu a fost încălcat.

Potrivit cererilor din 01 iulie 2019 și 21 august 2019, a solicitat de la Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul de Sănătate Căușeni achitarea concediilor nefolosite pentru perioada 2006-2019.

Prin ordinul de concediere nr. 44 din 17 septembrie 2019, s-a dispus achitarea concediului nefolosit pentru ultimii 3 ani de activitate, în număr de 105 de zile calendaristice.

Achitarea indemnizației de concediu pentru ultimii 3 ani de activitate, dispusă prin ordinul de concediere nr. 44 din 17 septembrie 2019, reprezintă o executare parțială a obligației, care reprezintă condiția pentru ca termenul de prescripție să se întrerupă și să înceapă a curge un nou termen de prescripție.

Cu referire la prevederile art. 329 din Codul muncii și art. 2036-2037 din Codul civil, a evidențiat că suma de 15 000 de lei în scopul compensării prejudiciului moral, este una disproporționat de mică, iar suma de 30 000 de lei este una rezonabilă și în raport cu suferințele cauzate prin neachitarea în termen a indemnizației pentru concediile anuale nefolosite, pentru neefectuarea mențiunilor în carnetul de muncă, cât și pentru neîncheierea unui contract de muncă în formă scrisă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei motivate din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată, la 05 ianuarie 2023, prin intermediul poștei electronice, reprezentantului recurente, avocatului Vasile Cotogoi, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 249 vol. I).

Tot actele cauzei atestă că la 09 ianuarie 2023, copia deciziei motivate din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată și în adresa recurente, circumstanță ce se atestă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 250 vol. I), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă, lipsesc.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 15 februarie 2023, în termenul legal.

La 04 aprilie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul de Sănătate Căușeni a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de Irina Putină, reprezentată de avocatul Anton Secrieru (f. d. 19-20 vol. II).

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Irina Putină, reprezentată de avocatul Anton Secrieru este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2) lit. c), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume, dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată menționează că recursul conține obiecții de fapt și de drept, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentei la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Irina Putină, reprezentată de avocatul Anton Secrieru, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Irina Putină, reprezentată de avocatul Anton Secrieru împotriva deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Aliona Donos

Oxana Parfeni